

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞTA SEÇME KONULAR - I -

EDİTÖR
Doç. Dr. N. Derya ERGUN ÖZLER

EDITÖR
Doç. Dr. N. Derya ERGUN ÖZLER

**ÖRGÜTSEL DAVRANIŞTA
SEÇME KONULAR - I -**

EKİN Basım Yayın Dağıtım
Selçuklu Mah. Çankaya Cad.
Darek 5k, No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel.: (0224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax: (0224) 223 41 32
e-mail: info@ekinyayinlari.com

 Sipariş
www.ekinkitap.com

ISBN: 978-625-8024-53-1

9 786258 024531

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞTA SEÇME KONULAR

-|-

EDİTÖR

Doç. Dr. N. DERYA ERGUN ÖZLER

E K İ N
Basım Yayın Dağıtım

2021

© 2021 Ekin Yayınevi

Tüm hakları mahfuzdur. Bu kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 Sayılı Yasa'nın hükümlerine göre, kitabı yayınlayan yayınevinin izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılamaz, özetlenemez, yayınlanamaz, depolanamaz.

Sertifika No: 48743

ISBN: 978-625-8024-53-1

Sayfa Düzeni / Kapak Tasarımı: Vildan YAVUZ

Baskı ve Cilt:

Star Ajans Ltd. Şti.
Alaaddinbey Mah. 634. Sk.
NİLTİM Ayaz Plaza No: 24
Tel. (0224) 249 33 20
Sertifika No: 48334

Baskı Tarihi: Aralık 2021

EKİN Basım Yayın Dağıtım

Şehreküstü Mah. Cumhuriyet Cad.
Durak Sk. No: 2 Osmangazi / BURSA
Tel.: (0.224) 220 16 72 - 223 04 37
Fax.: (0.224) 223 41 12
e-mail: info@ekinyayinevi.com
www.ekinkitap.com

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞTA SEÇME KONULAR

-|-

Bu kitapta yer alan bölümler birbirinden bağımsız olarak farklı yazarlar tarafından ele alınmıştır. Hazırlanan bölümlerde kullanılan kaynakların, görüşlerin, bulguların, sonuçların, tablo, şekil, resim ve her türlü içeriğin sorumluluğu bölüm yazarına ait olup, ulusal ve uluslararası telif haklarına konu olabilecek mali ve hukuki sorumluluk da bölüm yazarına aittir. Editörün ve yayınevinin yayımlanan bölümlerin içeriği ile ilgili herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Ayrıca, bu kitapta yer alan tüm yazarlar hazırladığı bölümün ***Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'ne*** uygun olduğunu kabul ve beyan etmiş sayılır.

ÖNSÖZ

Örgütsel davranış alanında her geçen gün literatüre yeni konuların eklendiği görülmektedir. Uluslararası alanda daha önce ele alınmış ve niceliksel olarak daha fazla çalışma yapılmış olmasına karşın ulusal alanda araştırmalara yakın geçmişte konu olmaya başlayan ve her geçen gün üzerinde daha çok durulan kavramları bir araya getirmeye çalıştığımız bu kitabın lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim gören ve bu konulara ilgi duyan herkes için faydalı bir kılavuz olacağı düşüncesindeyiz.

Ülkemizde düzenlenen bilimsel kongrelerde ve ulusal/uluslararası alanlarda yapılan akademik çalışmalarda örgütsel davranış alanı içerisinde ele alınan ama bir bütün olarak bakıldığında işletme yönetimi başlığı altında yer alan birçok farklı konu olduğu görülmektedir. Bu kitapta bu konulardan sadece bazılarının ele alındığını, kitabın diğer baskılarında farklı yeni konular üzerinde durulacağını böylece de zaman içerisinde olabildiğince güncel konunun işlenmeye çalışılacağını belirtmek isterim. Bu doğrultuda tüm okuyucuların geri bildirimlerini ve gelecek baskılarda ele alınabilecek konu önerilerini merak ve heyecanla bekliyorum.

Bu kitabın oluşmasındaki temel düşüncem, farklı akademik kaynaklarda tek tek yer alan; bilimsel araştırmalarda, projelerde ya da yüksek lisans/doktora tez çalışmalarında ele alınan konuların hepsinin bir arada ele alındığı referans bir kaynak oluşturmak ve böylece alan yazına ilgi duyan herkese destek sağlamaya çalışmaktır. Bu bakış açısıyla kitabın üzerinde durulan konulara ilgi duyanlar açısından faydalı ve yol gösterici olmasını diliyorum.

Örgütsel Davranışta Seçme Konular -I- kitabında yer alan konular belirlenirken ilgili literatürün incelenmesi yanında, kitap bölümlerini hazırlayarak bana destek olan meslektaşlarımla tavsiye ve görüşlerinden de yararlanılmıştır.

Kitabın içeriğinde yer alan konuların bir kısmı bireyler ve örgütler açısından birçok olumlu davranışı beraberinde getiren pozitif davranışlardan, bir kısmı ise bireylerin moral ve motivasyonunu bozarak örgütte istenmeyen bazı durumlara yol açan negatif davranışlardan oluşmaktadır. Bölümde yer alan konuların hemen her birinin birbiri ile neden sonuç ilişkisi içerisinde olduğu görülmektedir.

Bizleri büyüten, okutan ve hayata hazırlayan ailelerimize, zamanlarından çaldığımız tüm sevdiklerimize, mesleki kariyer yolculuğumuzun her aşamasında bizlere yol gösteren ve bugünlere gelmemizi sağlayan hocalarımıza, bizlere bu mesleği sevdiren, öğretme ve öğrenme sürecini birlikte yaşadığımız tüm öğrencilerimize teşekkür ederiz.

Bir ekip çalışması ürünü olan bu kitabı hazırlarken bana yazdıkları bölümlerle destek veren gerek Dumlupınar Üniversitesi gerekse farklı üniversitelerde görev yapan tüm meslektaşlarıma, ayrıca kitap yazarları arasında yer alan ve kitabın baskıya hazır hale gelmesi için tüm düzenlemeleri büyük bir titizlik ve özveriyle yapan öğrencim ve meslektaşım Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Fatma YILMAZ'a da teşekkürü bir borç bilirim.

Kitabın ilgili alanda yer alan herkese faydalı olması dileğiyle, saygılarımı sunarım.

Doç. Dr. N. Derya ERGUN ÖZLER

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	v
BÖLÜM -1	
BİREYSEL VE KURUMSAL DEĞERLER	1
<i>Doç. Dr. Hayat Ebru ERDOST ÇOLAK</i>	
BÖLÜM - 2	
ÖRGÜTSEL İKİYÜZLÜLÜK.....	25
<i>Prof. Dr. Duygu KIZILDAĞ</i>	
BÖLÜM - 3	
ÖĞRENİLMİŞ GÜÇLÜLÜK.....	41
<i>Prof. Dr. Erkan Turan DEMİREL</i>	
BÖLÜM - 4	
SOSYAL KAYTARMA	61
<i>Bilim Uzmanı Şeyma ÖZBUNAR</i>	
<i>Doç. Dr. N. Derya ERGUN ÖZLER</i>	
BÖLÜM- 5	
PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK	87
<i>Doç. Dr. Hakan SEZEREL</i>	
BÖLÜM- 6	
ZORUNLU VATANDAŞLIK DAVRANIŞI	105
<i>Öğr. Gör. Dr. Zümral GÜLTEKİN</i>	
BÖLÜM - 7	
İŞYERİ NEZAKETSİZLİĞİ	127
<i>Arş. Grv. Dr. Hilal BARAN</i>	
<i>Prof. Dr. Ceren GİDERLER KARAVELİOĞLU</i>	
BÖLÜM - 8	
ÖZ YETERLİLİK.....	157
<i>Doç. Dr. Muhammet DÜŞÜKCAN</i>	
BÖLÜM - 9	
İŞYERİNDE SAPMA DAVRANIŞLARI	175
<i>Öğr. Gör. Dr. Gülçin POLAT</i>	

BÖLÜM - 10	
ÖZNEL İYİ OLUŞ.....	205
<i>Doç. Dr. Hakan KARA</i>	
BÖLÜM - 11	
ÖRGÜTLERDE İZLENİM YÖNETİMİ TAKTİKLERİ	225
<i>Dr. Hilal BOZKURT YILDIRIM</i>	
BÖLÜM - 12	
PSİKOLOJİK SAHİPLENME	253
<i>Doç. Dr. Fatma YILMAZ</i>	
BÖLÜM - 13	
SANAL KAYTARMA.....	275
<i>Doç. Dr. Meltem DİL ŞAHİN</i>	
BÖLÜM - 14	
ÖRGÜTLERDE DUYGUSAL BULAŞMA	291
<i>Doç. Dr. Ebru TOLAY</i>	
BÖLÜM - 15	
ALGILANAN ÖRGÜTSEL DESTEK.....	323
<i>Dr. Öğr. Üyesi Burcu AKDENİZ</i>	
BÖLÜM - 16	
İŞ YERİ KISKANÇLIĞI	349
<i>Dr. Öğr. Üyesi Yeşim KAYA KOÇYİĞİT</i>	
BÖLÜM - 17	
PSİKOLOJİK RAHATLIK	369
<i>Dr. Öğr. Üyesi Ayşe KARACA</i>	
BÖLÜM - 18	
ÖRGÜTLERDE KARANLIK ÜÇLÜ: NARSİZM, MAKYAVELİZM VE PSİKOPATİ.....	393
<i>Doç. Dr. N. Derya ERGUN ÖZLER</i>	

BÖLÜM - 3

ÖĞRENİLMİŞ GÜÇLÜLÜK

Prof. Dr. Erkan Turan DEMİREL

Fırat Üniversitesi

edemirel@firat.edu.tr

ORCID: 0000-0001-7754-774X

“Başkalarını yenen güçlüdür; Kendini yenen daha güçlüdür!”

Lao Tzu

“İnsan şansını kendi yaratır. Güçlü olursan, şanslı da olursun. Gerekeni yapmalısın. Önemli olan bu...”

Stephen King

GİRİŞ

Stres; sağlık, sosyal ilişkiler, iş yaşamı, aile bütünlüğü, huzur ve mutluluk gibi yaşamın önemli göstergeleri üzerinde hemen her zaman biçimlendirici olarak kendini göstermektedir. Denilebilir ki, dünya var oldukça, stres de önemini ve biçimlendirici güçlerini koruyacaktır. Çünkü stres, biçimlendirdiği olgularla ilgili birçok sorunun ortaya çıkmasında ya ilk adımı oluşturmakta ya da bardağı taşıran son damla olmaktadır. Stresin etkileri bazen çok yıpratıcı olabilmekte ve bu durum bireyleri çaresizliklerle baş başa bırakabilmektedir. Diğer bir ifadeyle, stres ve benzeri birçok faktörün etkisiyle, bireyler çaresizliği öğrenmekte ve maalesef içselleştirmektedir.

Kaynağı ne olursa olsun, çaresizlik bireyin ayrılmaz bir parçası gibi düşünülmemelidir. Çaresizlik öğrenilebiliyorsa, güçlülük de öğrenilebilir. Birey, ne

Atf: Demirel, E. T. (2021). Öğrenilmiş Güçlülük. Özler, N. D. (Ed.), *Örgütsel Davranışta Seçme Konular -I-* içinde (s.41-59). Bursa: Ekin Yayınevi.